

GIDA GÜVENLİĞİ BİLİNCİNİN OLUŞMASINDA MEDYA ETKİSİ: KARAMAN İLİ ÖRNEĞİ

MEDIA EFFECT ON FORMATION OF FOOD SAFETY AWARENESS: CASE OF KARAMAN PROVINCE

Öğr. Gör. Dr. Abdülkadir DİLBER

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme, Karaman, Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-6130-7194

Doç Dr. Fadime DİLBER

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Yeni Medya, Karaman, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-0935-2593

Cite As: Dilber, A. & Dilber, F. (2021). "Gıda Güvenliği Bilincinin Oluşmasında Medya Etkisi: Karaman İli Örneği", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(53): 3268-3285.

ÖZET

Son yıllarda gıda sektöründeki büyümeye paralel olarak gıda ürünlerdeki çeşitlilik artmıştır. Bununla birlikte tüketicilerin bu konuda daha bilinçli ve duyarlı olması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak gıda güvenliği ve güvenli gıda konuları daha önemli hale gelmiştir. Günümüzde Gıda güvenliği, uluslararası bir mesele olarak algılanmakta ve ülkeler gıda güvenliğinin sağlanması için gerekli önlemleri almak amacıyla yoğun gayret göstermektedirler. Gıda güvenliği bilincinin oluşmasında medyanın etkileri çok önemlidir. Bu çalışma Karaman ili merkezinde yaşayan tüketiciler arasında yapılmıştır. Tüketicilerin gıda ürünleri tercihlerinde, gıda güvenliği bilincinin oluşmasında medyanın etkisi değerlendirilmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini; Karaman ili merkezi içerisinde yaşayan ve Karaman il merkezi nüfusuna kayıtlı olan bireyler oluşturmaktadır. Karaman Valiliğinden alınan bilgilere göre 2018 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre, Karaman il genelinde toplam 251.913 kişi yaşamaktadır (www.karaman.gov.tr, 2019).

Çalışmaya 197 erkek, 223 kadın olmak üzere toplam 420 kişi katılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler SPSS programıyla değerlendirilmiştir. Bulgular şu şekildedir; katılımcıların (%48,8) gıda güvenliği konusunda bilgi sahibi olduğu, (%49,5) medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu görüşlerini bildirmişlerdir. Tüketicilerin Gıda güvenliği konusunda bilgilendirilmede medyanın etkili olduğunu düşündüklerini söyleyebiliriz. Medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verdiklerini (p=0,046), medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden en fazla kadın katılımcıların etkilendiğini (%59,7) söyleyebiliriz. Katılımcıların gıda ürünleri alırken dikkat ettikleri unsurlar; ürünün kullanımının/hazırlanmasının kolay olmasını etkili olduğunu (p=0,000), katkı maddelerini inceledikleri(p=0,022) ve bakanlığın medyada yayınladığı taklit ve taşıyıcı yapan markalarının isimlerine dikkat ettiği(p=0,006) söylenebilir. Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı; kaygıya düşürdüğü ve gıda güvenliğinin önemi konusunda bilinçlendirdiği önermelerine önem atfettiğini söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Gıda Güvenliği, Medya, Gıda Güvenliği Algısı

ABSTRACT

In recent years, the diversity in food products has increased in parallel with the growth in the food sector. However, it has emerged that consumers need to be more conscious and sensitive in this regard. Accordingly, food safety and safe food issues have become more important. Today, food safety is perceived as an international issue and countries are making great efforts to take the necessary measures to ensure food safety. The effects of the media are very important in the formation of food safety awareness. This study was conducted among consumers living in the city center of Karaman. It was conducted to evaluate the effect of the media on the food safety awareness of the consumers in their preferences for food products.

A total of 420 people, including 197 men and 223 women, participated in the study. The data obtained in the study were evaluated with the SPSS program. The findings are as follows; The participants (48.8%) stated that they had knowledge about food safety and (49.5%) the media was effective in raising awareness of food safety. We can say that consumers think that the media is effective in informing about food safety. We can say that they attach importance to the news about food in the media (p=0.046) and that female participants (59.7%) are mostly affected by the news about food safety in the media. The factors that the participants pay attention to when buying food products; It can be said that the ease of use/preparation of the product is effective (p=0.000), they examine the additives (p=0.022) and the Ministry pays attention to the names of counterfeit and adulterating brands published in the media (p=0.006). The public of the news about food safety in the media; It is possible to say that he attaches importance to the propositions that cause anxiety and raise awareness about the importance of food safety.

Keywords: Food safety, Media, Food Safety Perception

1. GİRİŞ

Bir ülkenin sosyal ve ekonomik açıdan istenen uygarlık düzeyine ulaşabilmesi; bedensel ve zihinsel açıdan güçlü, sağlıklı ve yetenekli bireylerin varlığına bağlıdır (Hasipek & Sürücüoğlu, 1994; Dilber & Dilber, 2020).

Bireylerin yaşamlarını devam ettirebilmeleri için biyolojik, psikolojik, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılamaları gerekmektedir (Baysal vd., 2011:); Karşılanması gereken en önemli ihtiyaçlardan biri beslenmedir (Eken, 2018) Beslenme; yaşamın sürdürülmesi, büyüme ve gelişme, sağlığının iyileştirilmesi,

korunması ve geliştirilmesi, yaşam kalitesinin iyileştirilmesi, üretkenliğin sağlanması için gerekli olan besin öğeleri ile biyoaktif bileşenleri sağlayan besinleri tüketerek vücutta kullanılmasıdır (TUBER , 2015; Dilber & Dilber, 2020).

Büyüme, gelişme, sağlıklı ve verimli bir şekilde uzun süre yaşam sürdürebilmek için gerekli olan maddelerin vücuda alınması ve kullanılması beslenme olarak tanımlanmaktadır. Yaşamsal olarak gerekli olan bileşenlerin (örnek; karbonhidratlar, proteinler, yağlar, vitaminler ve mineraller) yeterli, düzenli ve dengeli alınmaması durumunda bireylerde fizyolojik yetersizlikler ortaya çıkmaktadır. Toplumda yaşayan bireylerin ekonomik ve sosyal yönden rahat yaşaması, refah seviyelerinin artması, sağlıklı, güçlü, verimli, huzur ve güven içinde yaşamaları yeterli, düzenli ve dengeli beslenme koşullarına bağlıdır (DPT 2003; Topuzoğlu vd. 2007).

Toplumda, kişilerin yeterli, dengeli, sağlıklı ve doğru beslenme alışkanlıkları kazanmasıyla; obezite, kalp-damar hastalıkları, diyabet, kanser vb. hastalıkların görülme riski azalacaktır (Yücel, 2015). Eğer vücutta istenilen besinler, istenilen zamanda ve istenilen miktarda tüketilirse beslenme ile ilgili birçok problem ortadan kalkabilmektedir (Işkın & Sarıışık, 2017; Dilber & Dilber, 2020).

Gıda, insan yaşamının her döneminde gerekli olan ve sürekli giderilmesi gereken en temel ihtiyaçlar arasında yer alır. Dolayısıyla gıda insan yaşamını devam ettirebilmesi için olmazsa olmazlar arasındadır. Fakat gıdanın varlığının yanında kolay ulaşılabilir ve güvenli olması da büyük bir öneme sahiptir (Toktaş, 2019).

Gıda güvencesi; insanoğlunun varlığını devam ettirmesi ve sağlıklı yaşaması için fiziki ve ekonomik olarak gerekli gıdaya her zaman ulaşılabilirliği hakkındadır. Gıda güvenliği ise; gıda üretiminin daha güvenilir olması amacıyla üretim aşamalarında alınması gereken tedbirlerdir (Toktaş, 2019).

Son yıllarda, tüketicilerin gıda üretimi ve tüketimine duyarlılıklarının artmasına bağlı olarak, sadece geleneksel gıdaların değil tüm gıda ürünlerinin talebindeki belirleyici etkenlerden biri haline gelen gıda güvenliği de sürekli gündemdedir (Taştan, vd., 2014).

Gıda güvenliği; genel anlamda gıdanın üreticiden tüketiciye kadar kimyasal, fiziksel, duyuşsal ve biyolojik niteliklerini koruyarak sürdürülebilir, sağlıklı ve güvenilir bir şekilde tüketiciye sunulması ile bunun için alınan önlemler paketini kapsamaktadır (Çetin & Şahin, 2017; Gökçe & Uzmay, 2015).

Gıda güvenliğinde kaliteyi sağlamak ve karşılaşılan sıkıntıları en aza indirmek adına uluslararası uygulamalar oluşturulmuştur. IFC, EUREPGAP, ISO 9000:2000, BRC, ISO 22000, GMP, GHP, HACCP gibi kalite sistemleri daha çok gelişmiş ülkelerde görülmekle birlikte son zamanlarda gelişmekte olan ülkelerde de yaygınlaşmaya başlamıştır (Onurlubaş & Gürler, 2016).

Günümüzde gıda güvenliği ile ilgili önemli gelişmeler bulunmaktadır. Üretim aşaması olsun ya da tüketim aşaması olsun gıda güvenliği eskiye göre üretici ve tüketici bakımından daha çok önemsenmektedir. Bilinçli tüketici kavramının öneminin artmasıyla birlikte, tüketici algısı ile kalitenin arasındaki bağlantıya bağlı olarak kaliteyi ölçmek adına tüketicinin görüşünü alacak yöntemler kullanılmaya başlanmıştır (Gözener vd., 2009;Toktaş, 2019).

Günümüzde üretimi gerçekleştirilen gıda ürünlerinin çeşitliliklerinin artması ile tarladan çatala gelinceye kadar birçok işlemlerden ve süreçlerden geçmesi, tüketicilerin akıllarında gıdaların sağlıklı olup olmaması konusunda soru işaretleri oluşturmaktadır. Üretilirken hangi aşamalardan geçiyor, üretimi nasıl yapılıyor, katkı maddesi ilavesi yapılıyor mu, hijyen ve sanitasyon kurallarına dikkat ediliyor mu, üretim yerleri yeterli bir şekilde denetleniyor mu, kullanılan alet ekipmanlar üretime uygun mu, ürünlerin sağlıklı olup olmadığı ile ilgili soru işaretleri bilinçli tüketicinin zihninde oluşmaktadır (Dayılar, 2017).

Çağın ilerlemesi ve ülkelerin yaşam standartlarının iyileşmesinin bir sonucu olarak gıdaların içeriklerine, güvenilirliğine ve sağlıklı olmasına daha çok dikkat edilmeye başlanmıştır. Bunun sonucunda tüketici tarafından anlaşılabilen kalite özelliklerini (ürünün ilaç kalıntısı içermesi gibi) ifade etmekte üreticiye ve ürüne güven özelliği sağladığı için ayrıca önem taşıyan, üretilen ürünlerin kalite kontrolünün kanıtı ve belgesi olarak kullanılan sertifikalandırma ve etiketleme sistemleri ortaya çıkmıştır (Sanchez & ark., 2001; Caswell vd., 2002; Dayılar, 2017).

Medya, kültürün ulusal ve uluslararası düzeyde bireylere ulaştırılması noktasında önemli bir görev üstlenmektedir. Özellikle toplumsal hayatta bireylerin çeşitli sosyal ihtiyaçlarını gidermek için sıklıkla başvurdukları önemli bir kaynaktır (Kocadaş, 2006). Sosyal medya ise; yeni nesil web teknolojilerinin kullanıcıya getirdiği kolaylık ve iletişim hızı sayesinde eş zamanlı bilgi paylaşımının bireylerce takip edildiği

dijital bir platformdur (Tezgüler, 2016). Sosyal medya gıda kaynaklı hastalık gözetimi için potansiyel olarak zengin bir veri kaynağı olduğu ve sosyal medyanın kasıtlı ve kasıtsız bilgi kirliliğinin tespitini kolaylaştırabileceği yeni yolları oluşturabildiği bildirilmiştir (Newkirk vd., 2012).

Teknolojinin gelişmesi, sanayileşme, eğitim düzeyinin, ekonomik ve sosyal refahın artması insanların gıdalara ve sağlıklı beslenmeye olan ilgisini arttırmıştır. Bilinçli beslenme günümüzde toplumun ilgisini çeker hale gelmiştir. Bu durum sosyal medyada gıda ile ilgili açıklama ve haber sayısını da arttırmıştır. Ancak doğru ve yeterli bilgi sahibi olmayan kişilerce yapılan yanlış açıklamalar tüketicide kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Tüketici doğru bilgi kaynağını bilememekte dolayısıyla bilgi kirliliği oranı beraberinde artarak, tüketicinin beslenme konusunda daha büyük yanlışlar yapmasına yol açmaktadır (Sağlam, 2018)

Bilgi kirliliği, genelde, gıdada var olan etkinin abartılarak yansıtılması, gıdada var olmayan fonksiyonların varmış gibi ifade edilmesi, gıdanın sağlıksız veya tehlikeli olduğunun bilimsel olmayan bir çerçevede ifadesi olarak gelişmektedir ve bu gelişimler, tüketicilerin kamu otoritelerine olan güvenlerinin sarsılması ve mevzubahis gıdaları tüketmekten bir süreliğine veya tamamen vazgeçmeleri ile neticelenmektedir (Sungur 2014; Sağlam, 2018)

Gıda ve beslenme konusunda tam anlamı ile günümüzde gerek sosyal medyada gerek basılı yayınlarda büyük bir bilgi kirliliği mevcuttur. İnsanlar ne yiyip ne yemeyeceği konusunda endişe etmesinin nedeni, konu üzerinde bilgisi olmayan ve medya tarafından büyütülen kişilerin yanlış yönlendirmesinden kaynaklanmaktadır. Yapılan algı araştırmalarına göre bu verilere inanışın temel nedenleri arasında yönlendirmeyi yapanların bir kısmının toplum tarafından güvenilir kabul edilen mesleklere (tıp doktoru vb.) sahip olmasından ileri gelmektedir. TV programlarında bu kişilerin artık aileden biri gibi kabul edilmesi de etkendir. Her insan kendi beslenme inanışlarına/alışkanlıklarına devam etmekte özgürdür. Ancak kimse başkalarının beslenme tarzına bilimselliği kanıtlanmamış yönlendirmelerde bulunma hakkına sahip değildir. Bilgi farklı bir şeydir, bilimsel temellerle uyum sağlamak zorundadır (Halkman, 2015; Sağlam, 2018)

İlerleyen teknoloji ile beraber görsel ve yazılı iletişim araçları (örn: radyo, televizyon ve internet) sayesinde tüketiciler güvenli gıda konusunda bilinçlenmeye başlamıştır. Bunun sonucunda satın alırken tercihlerinde önemli değişiklikler meydana gelmiştir (Dayılar, 2018)

Gelişmekte olan ülkelerde, medyanın siyasi, ekonomik, teknolojik, mesleki unsurlardan bağımsız ve tarafsız olarak toplumun doğru ve anlaşılır bilgiye erişimi, toplumun bu yöndeki bilincinin artırılmasında daha etkin rol oynaması gerektiği bilinen bir gerçektir (Aytekin, 2015).

Bu çalışma gıda güvenliği ile ilgili halkın bilinç düzeyini ölçmek, günümüzün en büyük sorunlarından biri haline gelen bilgi kirliliğinin ortadan kaldırılması ve doğru bilginin doğru uzman kaynağından elde edilebilmesi konusunda tüketicileri bilinçlendirme amacıyla yapılmıştır. Sosyal medya kullanıcıları arasından değişik yaşam standartlarına sahip olan 420 kişilik tesadüfi olarak seçilen grubun, gıda güvenliği ne kadar bilgi sahibi olduklarının anlaşılması ve medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında ne kadar etkili olduğu belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu alanda yapılan çalışmaların artmasıyla birlikte, tüketicilerin güvenli gıda temin etme konusunda bilinçlenmelerinin artmasına neden olacaktır. Böylece gıda üretimi yapan işletmelerinde tüketici talepleri doğrultusunda, kaliteli, güvenli ve sağlıklı gıda ürünü üretmelerine ışık tutacaktır.

2. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmaya gıda güvenliği bilincinin oluşmasında medya etkisini ortaya koymaya yönelik alan araştırması yöntemi ile ele alınmaktadır.

2.1. Araştırmanın Amacı ve Soruları

Araştırmada tüketicilerin gıda güvenliği bilincinin oluşmasında medya etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu araştırma kapsamında belirlenen ve cevabı aranan sorular şu şekilde sıralanabilir:

- ✓ Bireylerin gıda güvenliği bilincinin oluşmasında medya etkili midir?
- ✓ Demografik değişkenlere göre gıda güvenliği bilincinin oluşmasında farklılaşma oluşmakta mıdır?

2.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini; Bu araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir durum örneklemesine göre seçilen Karaman ili merkezi içerisinde yaşayan ve Karaman il merkezi nüfusuna kayıtlı olan, katılımcılar oluşturmaktadır. Araştırmada uygun örneklem seçimi, ulaşılabilirlik, erişimin kolay olması, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırılması nedeni ile tercih edilmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2006). Karaman Valiliğinden alınan bilgilere göre ve 2020 yılı nüfus sayımı sonuçları dikkate alındığında Karaman'ın nüfusunun 254.919 kişi olduğu tespit edilmiştir. Karaman il merkezinde yaşayan kişilerin sayısı 161.946'dır (karaman.gov.tr). Araştırmada veriler hazırlanan çevrimiçi anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Örnek hacmini (anket yapılan tüketici sayısı) hesaplamak için aşağıda verilen oransal örnekleme formülünden faydalanılmıştır (Baş, 2008; Gözener ve Sayılı, 2013).

$$n = \frac{N \times t^2 \times p \times q}{d^2 \times (N - 1) + t^2 \times p \times q}$$

Formülde;

n: Örneğe alınacak birey sayısı,

N: Hedef kitledeki birey sayısı (157 921),

p: İncelenen olayın gerçekleşme olasılığı (0,50),

q: İncelenen olayın gerçekleşmeme olasılığı (0,50),

t: Standart normal dağılım değeri (1,65),

d : Örnekleme hatası (0,05)'dir.

Örneklem büyüklüğü ise %95 Güven Düzeyi ve % 5 Hata Payı oranları dikkate alındığında, araştırma içerisinde gerçekleşebilecek olası sorunlar da göz önünde bulundurularak 420 kişi esas örneklem olarak seçilmiştir. Araştırma kapalı uçlu sorulardan oluşmuş anket formları, basit tesadüfi örneklem yöntemi kullanılarak 420 kişiye uygulanmıştır. Basit tesadüfi örnekleme (simplerandomsampling), her bir örnekleme birimine eşit seçilme ihtimalinin verilmesiyle (seçilen birimin yerine konulmasıyla) seçilen birimlerin örnekleme alındığı türe basit tesadüfi örnekleme adı verilmektedir. Bu örnekleme türünde evrendeki tüm birimlerin örnekleme seçilme olasılığı aynıdır (Büyüköztürk vd., 2012; Altunışık vd., 2005).

2.3. Araştırmanın Kısıtlılıkları

Araştırma, Karaman il merkezinde yaşayan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Karaman il merkezinde ve araştırma yapıldığı il ve örneklem ile sınırlıdır ve elde edilen bulgu ve sonuçların ülke bütününe genellemesi amaçlanmamaktadır. Araştırma, Eylül- Ekim 2021 de gerçekleştirilmiştir ve araştırma yapıldığı zamanla sınırlıdır.

2.4. Veri Toplama Araçları, Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak konu ile ilgili literatür taranarak oluşturulan "Gıda Güvenliği Bilincinin Oluşmasında Medya Etkisi" başlıklı anket formu" kullanılmıştır. Formda kullanılan görüşme soruları, çalışmanın yazarları tarafından hazırlanmıştır. Literatür araştırması yapılarak "Sağlam, K., Gümüş, T. (2019). Yazılı, görsel ve sosyal medyada gıda ile ilgili bilgi kirliliğinin halkın gıda tercihi üzerine etkileri. *GIDA* (2019) 44 (1): 153-162" ve Söğüt vd, (2020). "Gıda Güvenliği Hakkında Tüketici Davranışlarının Belirlenmesi (Bingöl İli Kent Merkezi Örneği)" çalışmaları baz alınmış olup çalışmamıza konu olan esas sorular yazarlar tarafından yeniden oluşturulmuştur. Veriler internet üzerinden oluşturulan online anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında 38 soru oluşturulmuştur. Anket üç bölümden oluşmakta ve birinci bölümde demografik sorular yer almaktadır. İkinci bölüm, bireylerin Gıda maddeleri alırken nelere dikkat ettiklerini belirlemeyi amaçlayan 14 maddeli ölçekten oluşmaktadır. Üçüncü bölüm bireylerin Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin etkilerine ilişkin görüşlerini ortaya koyan 14 ifadeden oluşmaktadır Her iki ölçekte de 5'li likert derecelemesi kullanılmıştır. Derecelendirme; kesinlikle katılmıyorum(1), katılmıyorum(2), kararsızım(3), katılıyorum(4), kesinlikle katılıyorum(5) şeklindedir.

Araştırmada, nicel veri toplama yöntemlerinden birisi olan anket tekniğinden yararlanılmıştır. Alan araştırması katılımcılarla online anket uygulamasıyla gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS istatistik programı kullanılarak elektronik ortamda işlenmiştir.

Araştırmaya katılımcılara yönelik gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda elde edilen verilerin analizinde sırasıyla; katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla frekans, Ki-kare testi, cinsiyete göre bağımsız örneklem T-Testi; yaş, eğitim düzeyindeki farklılaşmayı ortaya koymak için de tek yönlü varyans analizi(ANOVA) kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve bulguların analizine yer verilmektedir. Bu kapsamda sırasıyla, araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik testleri, demografik sonuçlar ve katılımcılardan elde edilen gıda güvenliği bilincinin oluşmasında medya etkisine yönelik yanıtlar üzerinden değerlendirmeler yapılmaktadır.

3.1. Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenilirlik Analizi

Bu çalışmada yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach's Alpha değeri 0,875 dir. Chronbach Alpha testine göre, güvenilirlik katsayısı 0,60-0,80 değerleri arasında ise ölçeğin oldukça güvenilir olduğu sonucu ortaya konulmaktadır(Özdamar, 1999). Örneklem yeterliliğini ölçmek amacıyla uygulanan KMO testi sonucu 0,866 olarak hesaplanmıştır.

3.2. Demografik Bulgular

Bu bölümde, araştırmaya dâhil olan katılımcıların demografik özelliklerini içeren bilgi ve bulgulara aşağıdaki tablolarda yer verilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	N	%
Erkek	197	46,9
Kadın	223	53,1
Toplam	420	100,0
Yaş	N	%
18-25 yaş	94	22,4
26-33 yaş	54	12,9
34-41 yaş	112	26,7
42-49 yaş	93	22,1
50 yaş ve üstü	67	16,0
Toplam	420	100,0
Eğitim	N	%
Ortaokul	17	4,0
Lise	52	12,4
Önlisans	67	16,0
Lisans	183	43,6
Yüksek lisans	50	11,9
Doktora	51	12,1
Toplam	420	100,0
Gelir	N	%
1000 TL ve altı	72	17,1
1001-3000 TL	69	16,4
3001-5000 TL	77	18,3
5001-7000 TL	78	18,6
7001 TL ve üstü	124	29,5
Toplam	420	100,0

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların cinsiyet dağılımına baktığımızda %46,9'u erkek ve %53,1'i kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların yaş dağılımı %22,4'ü 18-25 yaş aralığında, %12,9'u 26-33 yaş aralığında, %26,7'si 34-41 yaş aralığında, %22,1'i 42-49 yaş aralığında ve %16,0'sı 50 yaş ve üstü yaş aralığındadır. Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim düzeylerinin dağılımı incelendiğinde %4,0'ü ortaokul, %12,4'ü lise, %16,0'sı önlisans, %43,6'sı lisans ve %11,9'u yüksek lisans ve %12,1'i doktora düzeyinde eğitime sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan katılımcıların gelir düzeylerinin dağılımı incelendiğinde %17,1'i 1000 TL ve altı gelir düzeyinde, %16,4'ü 1001-3000 TL arasında gelir düzeyinde, %18,3'ü 3001-5000 TL gelir düzeyinde, %18,6'sı 5001-7000 TL gelir düzeyinde ve %29,5'i 7001 TL ve üstü gelire sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Gıda Güvenliği Konusunda Bilgi Sahibi Olma Durumunu Gösteren Dağılım

smartofjournal.com / editorsmartjournal@gmail.com / Open Access Refereed / E-Journal / Refereed / Indexed

Gıda Güvenliği Nedir Biliyor Musunuz?	N	%
Evet	205	48,8
Kısmen	196	46,7
Hayır	19	4,5
Toplam	420	100,0

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların %48,8'i gıda güvenliğini kavramını bildiğini ifade etmekte, %46,7'si gıda güvenliğini tam bilmediği kısmen bilgi sahibi olduğunu ifade etmekte ve %4,5'i ise gıda güvenliği hakkında bilgisinin olmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 3. Katılımcıların Medyanın Gıda Güvenliği Bilincinin Oluşmasında Etkili Olma Durumunu Gösteren Dağılım

Medyanın Gıda Güvenliği Bilincinin Oluşmasında Etkili Olduğunu Düşünüyor Musunuz?	N	%
Evet	208	49,5
Kısmen	147	35,0
Hayır	65	15,5
Toplam	420	100,0

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların %49,5'i medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu ifade etmekte, %35,0'i kısmen etkili olduğu görüşünde, %15,5'i etkili olmadığını ifade etmektedirler.

Tablo 4. Katılımcıların Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiği ile ilgili Durumunu Gösteren Dağılım

Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz?	N	%
Aileden	63	15,0
Okuldan	62	14,8
Arkadaş ve arkadaş gruplarından	37	8,8
Medyadan	60	14,3
Sosyal Medyadan	64	15,2
Çalışma Ortamından	30	7,1
Uzmanlardan	65	15,5
Bilimsel Çalışmalardan	39	9,3
Toplam	420	100,0

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların %15,0'i gıda güvenliği bilgisini aileden öğrendiğini belirtirken, %14,8'i okuldan, %8,8'i arkadaş ve arkadaş gruplarından, %14,3'ü medyadan, %15,2'si sosyal medyadan, %7,1'i çalışma ortamından, %15,5'i uzmanlardan ve %9,3'ü bilimsel çalışmalardan öğrendikleri söylenebilir. Bu bağlamda medya ve sosyal medyanın gıda güvenliği bilgisinin kazanılmasında etkili bir kaynak oluşturduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 5. Katılımcıların Medyada Yer Alan Gıda Güvenliği İle İlgili Haberlerden Etkilenme Durumunu Gösteren Dağılım

Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilenir misiniz?	N	%
Evet	186	44,3
Kısmen	193	46,0
Hayır	41	9,8
Toplam	420	100,0

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların %44,3'ü medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilendiğini söylenebilir. %46,0'sı medyada yer alan gıda güvenliği haberlerinden kısmen etkilendiğini belirtmekte ve %9,8'nin etkilenmedikleri söylenebilir. Bu bağlamda katılımcıların büyük bir kısmının medyada yer alan gıda güvenliği haberlerinden etkilendikleri söylenebilir.

Tablo 6. Katılımcıların Medyanın Gıda Güvenliği Açısından Etkili Olduğunu Düşünme Durumunu Gösteren Dağılım

Medyanın gıda güvenliği açısından etkili olduğunu düşünür müsünüz?	N	%
Evet	202	48,1
Kısmen	173	41,2
Hayır	45	10,7
Toplam	420	100,0

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların %48,1'i medyanın gıda güvenliği açısından etkili olduğunu düşünmektedirler. %41,2'si ise medyanın kısmen etkili olduğu görüşünde ve %10,7'si medyanın gıda güvenliği açısından etkisinin olmadığını görüşündedirler. Bu bağlamda katılımcıların gıda güvenliği bilinci açısından etkili olduğu söylenebilir.

Tablo7. Katılımcıların Medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verme Durumunu Gösteren Dağılım

Medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verir misiniz?	N	%
Evet	212	50,5
Kısmen	186	44,3
Hayır	22	5,2
Toplam	420	100,0

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların %50,5'nin medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verdiği söylenebilir, %44,3'ü kısmen önem verdiği söylenebilir ve %5,2'si ise medyada yer alan gıda ile ilgili bilgilere önem vermediği söylenebilir. Bu bağlamda katılımcıların medyada yer alan gıda haber ve bilgilerini önemseydiği söylenebilir.

Tablo 8. Yaş Değişkeni ile Gıda güvenliği nedir biliyor musunuz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Yaş Grubu	Gıda güvenliği nedir biliyor musunuz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
18-25	34	55	5	94
	16,6%	28,1%	26,3%	22,4%
26-33	27	25	2	54
	13,2%	12,8%	10,5%	12,9%
34-41	51	51	10	112
	24,9%	26,0%	52,6%	26,7%
42-49	56	37	0	93
	27,3%	18,9%	0,0%	22,1%
50 ve üstü	37	28	2	67
	18,0%	14,3%	10,5%	16,0%
Toplam	205	196	19	420
	48,8%	46,7%	4,5%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=20,098^a$; $p<,010$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 8 incelendiğinde yaş değişkeni ile Gıda güvenliği nedir? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır($p=0,010$). 18-25 yaş grubunun gıda güvenliğini kısmen bildiği, 34-41 yaş grubu ise gıda güvenliğini bilmediğini ve 42-49 yaş grubu gıda güvenliğini bildiği söylenebilir.

Tablo 9. Eğitim Değişkeni ile Gıda güvenliği nedir biliyor musunuz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Eğitim	Gıda güvenliği nedir biliyor musunuz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
Ortaokul	10	5	2	17
	4,9%	2,6%	10,5%	4,0%
Lise	17	34	1	52
	8,3%	17,3%	5,3%	12,4%
Önlisans	43	23	1	67
	21,0%	11,7%	5,3%	16,0%
Lisans	71	99	13	183
	34,6%	50,5%	68,4%	43,6%
Yüksek lisans	31	19	0	50
	15,1%	9,7%	0,0%	11,9%
Doktora	33	16	2	51
	16,1%	8,2%	10,5%	12,1%
Toplam	205	196	19	420
	48,8%	46,7%	4,5%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=36,345^a$; $p<,000$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 9 incelendiğinde eğitim değişkeni ile Gıda güvenliği nedir? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır($p=0,000$). Lisans(183) eğitimlilerin % 34,6'sının gıda güvenliğini bildiği, aynı eğitim düzeyinde %50,5'nin kısmen bilgi sahibi olduğu ve %68,4'ü ise gıda güvenliğini bilmediği söylenebilir. Bu bağlamda lisans eğitimlilerin gıda güvenliği konusunda bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Tablo 10. Gelir Değişkeni ile Gıda güvenliği nedir biliyor musunuz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Gelir	Gıda güvenliği nedir biliyor musunuz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
1000 ve altı	23	43	6	72
	11,2%	21,9%	31,6%	17,1%
1001-3000TL	30	36	3	69
	14,6%	18,4%	15,8%	16,4%

3001-5000TL	37	37	3	77
	18,0%	18,9%	15,8%	18,3%
5001-7000TL	42	33	3	78
	20,5%	16,8%	15,8%	18,6%
7001TL ve üstü	73	47	4	124
	35,6%	24,0%	21,1%	29,5%
Toplam	205	196	19	420
	48,8%	46,7%	4,5%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=15,974^a$; $p<,043$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 10 incelendiğinde gelir değişkeni ile Gıda güvenliği nedir? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır($p=0,043$). 7001TL ve üstü gelire sahip katılımcıların %35,6'sı gıda güvenliğini bildikleri söylenebilir. Aynı gelir grubunun %24,0'ü ise kısmen bildiklerini ifade ederken, 1000TL ve altı gelire sahip katılımcıların %31,6'nın gıda güvenliğini bilmedikleri söylenebilir. Bu bağlam gelir düzeyi yüksek katılımcıların gıda güvenliğine önem verdikleri söylenebilir.

Tablo 11. Yaş Değişkeni İle Medya'nın Gıda Güvenliği Bilincinin Oluşmasında Etkili Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analiz

Yaş Grubu	Medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
18-25	49	27	18	94
	23,6%	18,4%	27,7%	22,4%
26-33	24	18	12	54
	11,5%	12,2%	18,5%	12,9%
34-41	46	53	13	112
	22,1%	36,1%	20,0%	26,7%
42-49	49	27	17	93
	23,6%	18,4%	26,2%	22,1%
50 ve üstü	40	22	5	67
	19,2%	15,0%	7,7%	16,0%
Toplam	208	147	65	420
	49,5%	35,0%	15,5%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=17,353^a$; $p<,027$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 11 incelendiğinde yaş değişkeni ile Medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır($p=0,027$). 18-25 ve 42-49 yaş grubu medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu kanaatinde oldukları söylenebilir. 34-41 yaş grubu ise medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında kısmen etkili olduğunu ve 18-25 yaş medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkisiz olduğu kanaatinde oldukları söylenebilir.

Tablo 12. Eğitim Değişkeni İle Medya'nın Gıda Güvenliği Bilincinin Oluşmasında Etkili Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Eğitim	Medya'nın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
Ortaokul	8	4	5	17
	3,8%	2,7%	7,7%	4,0%
Lise	17	30	5	52
	8,2%	20,4%	7,7%	12,4%
Önlisans	36	19	12	67
	17,3%	12,9%	18,5%	16,0%
Lisans	92	58	33	183
	44,2%	39,5%	50,8%	43,6%
Yüksek lisans	21	20	9	50
	10,1%	13,6%	13,8%	11,9%
Doktora	34	16	1	51
	16,3%	10,9%	1,5%	12,1%
Toplam	208	147	65	420
	49,5%	35,0%	15,5%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=27,650^a$; $p<,002$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 12 incelendiğinde eğitim değişkeni ile medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p=0,002$). Lisans eğitimi katılımcıların %44,2'si medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu görüşünde, aynı eğitim grubunun %39,5'i bu etkinin kısmen olduğu görüşünde olup ve %50,8'i ise medyanın gıda güvenliği bilincinde etkisiz olduğu görüşünde olduğu söylenebilir.

Tablo 13. Gelir Değişkeni İle Medya'nın Gıda Güvenliği Bilincinin Oluşmasında Etkili Olduğunu Düşünüyor Musunuz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analiz

Gelir	Medya'nın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
1000 ve altı	33	21	18	72
	15,9%	14,3%	27,7%	17,1%
1001-3000TL	34	24	11	69
	16,3%	16,3%	16,9%	16,4%
3001-5000TL	27	35	15	77
	13,0%	23,8%	23,1%	18,3%
5001-7000TL	43	29	6	78
	20,7%	19,7%	9,2%	18,6%
7001TL ve üstü	71	38	15	124
	34,1%	25,9%	23,1%	29,5%
Toplam	208	147	65	420
	49,5%	35,0%	15,5%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=18,321^a$; $p<,019$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 13 incelendiğinde gelir değişkeni ile Medya'nın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p=0,019$). 7001TL ve üstü gelir düzeyine sahip katılımcıların %34,1'i medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu görüşünde, aynı gelir grubunun %25,9'u ise kısmen etkili olduğu görüşünde olduğu söylenebilir. 1000TL ve altı gelir düzeyine sahip katılımcıların %27,7'si medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkisiz olduğu görüşünde olduğu söylenebilir. Bu bağlamda gelir düzeyi yüksek olan katılımcılar medyanın etkili olduğu görüşündedir.

Tablo 14. Yaş Değişkeni İle Gıda Güvenliği Bilgisini Nereden Öğrendiniz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Yaş Grubu	Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz?								Toplam
	Aileden	Okuldan	Arkadaş ve arkadaş gruplarından	Medyadan	Sosyal Medyadan	Çalışma Ortamı	Uzmanlardan	Bilimsel Çalışmalardan	
18-25	28	13	13	13	11	2	8	6	94
	44,4%	21,0%	35,1%	21,7%	17,2%	6,7%	12,3%	15,4%	22,4%
26-33	11	3	0	8	12	5	9	6	54
	17,5%	4,8%	0,0%	13,3%	18,8%	16,7%	13,8%	15,4%	12,9%
34-41	8	26	14	12	15	6	20	11	112
	12,7%	41,9%	37,8%	20,0%	23,4%	20,0%	30,8%	28,2%	26,7%
42-49	7	12	6	15	19	12	14	8	93
	11,1%	19,4%	16,2%	25,0%	29,7%	40,0%	21,5%	20,5%	22,1%
50 ve üstü	9	8	4	12	7	5	14	8	67
	14,3%	12,9%	10,8%	20,0%	10,9%	16,7%	21,5%	20,5%	16,0%
Toplam	63	62	37	60	64	30	65	39	420
	15,0%	14,8%	8,8%	14,3%	15,2%	7,1%	15,5%	9,3%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=64,526^a$; $p<,000$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır

Tablo 14 incelendiğinde yaş değişkeni ile Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p=0,000$). Yaş grupları incelendiğinde; 18-25 yaş grubu gıda güvenliği bilgisini aileden, 26-33 yaş grubu sosyal medyadan, 34-41 yaş grubu okuldan, 42-49 yaş grubu çalışma ortamından ve 50 yaş ve üstü yaş grubu ise uzmanlardan öğrendikleri söylenebilir.

Tablo 15. Eğitim Değişkeni İle Gıda Güvenliği Bilgisini Nereden Öğrendiniz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Eğitim	Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz?								Toplam
	Aileden	Okuldan	Arkadaş ve arkadaş gruplarından	Medyadan	Sosyal Medyadan	Çalışma Ortamı	Uzmanlardan	Bilimsel Çalışmalardan	
Ortaokul	6	1	1	0	3	4	1	1	17
	9,5%	1,6%	2,7%	0,0%	4,7%	13,3%	1,5%	2,6%	4,0%
Lise	10	3	4	11	10	2	11	1	52
	15,9%	4,8%	10,8%	18,3%	15,6%	6,7%	16,9%	2,6%	12,4%
Önlisans	9	24	4	11	7	3	7	2	67
	14,3%	38,7%	10,8%	18,3%	10,9%	10,0%	10,8%	5,1%	16,0%
Lisans	35	21	24	24	27	15	23	14	183
	55,6%	33,9%	64,9%	40,0%	42,2%	50,0%	35,4%	35,9%	43,6%
Yüksek lisans	0	9	2	4	8	4	15	8	50
	0,0%	14,5%	5,4%	6,7%	12,5%	13,3%	23,1%	20,5%	11,9%
Doktora	3	4	2	10	9	2	8	13	51
	4,8%	6,5%	5,4%	16,7%	14,1%	6,7%	12,3%	33,3%	12,1%
Toplam	63	62	37	60	64	30	65	39	420
	15,0%	14,8%	8,8%	14,3%	15,2%	7,1%	15,5%	9,3%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=104,639^a$; $p<,000$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 15 incelendiğinde eğitim değişkeni ile *Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz?* arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p=0,000$). Eğitim grupları incelendiğinde; ortaokul eğitim düzeyindeki katılımcıların gıda güvenliği bilgisini çalışma ortamından, lise eğitim düzeyinde olanlar medyadan, önlisans eğitilmişler okuldan, lisans eğitilmişler arkadaş ve arkadaş gruplarından, yüksek lisans eğitilmişler uzmanlardan ve doktora eğitilmişler ise bilimsel çalışmalardan öğrendiklerini söylemek mümkündür.

Tablo 16. Eğitim Değişkeni İle Gıda Güvenliği Bilgisini Nereden Öğrendiniz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Gelir	Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz?								Toplam
	Aileden	Okuldan	Arkadaş ve arkadaş gruplarından	Medyadan	Sosyal Medyadan	Çalışma Ortamı	Uzmanlardan	Bilimsel Çalışmalardan	
1000 ve altı	23	5	12	8	9	2	5	8	72
	36,5%	8,1%	32,4%	13,3%	14,1%	6,7%	7,7%	20,5%	17,1%
1001-3000TL	13	13	4	14	9	2	9	5	69
	20,6%	21,0%	10,8%	23,3%	14,1%	6,7%	13,8%	12,8%	16,4%
3001-5000TL	11	13	9	9	16	3	14	2	77
	17,5%	21,0%	24,3%	15,0%	25,0%	10,0%	21,5%	5,1%	18,3%
5001-7000TL	8	14	5	11	9	11	18	2	78
	12,7%	22,6%	13,5%	18,3%	14,1%	36,7%	27,7%	5,1%	18,6%
7001TL ve üstü	8	17	7	18	21	12	19	22	124
	12,7%	27,4%	18,9%	30,0%	32,8%	40,0%	29,2%	56,4%	29,5%
Toplam	63	62	37	60	64	30	65	39	420
	15,0%	14,8%	8,8%	14,3%	15,2%	7,1%	15,5%	9,3%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=76,148^a$; $p<,000$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 16 incelendiğinde gelir değişkeni ile *Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz?* arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır ($p=0,000$). Gelir grupları incelendiğinde; 1000TL ve altı gelire sahip katılımcılar gıda güvenliği bilgisini aileden, 1001-3000TL gelire sahip olanlar medyadan, 3001-5000TL gelire sahip olanlar sosyal medyadan, 5001-7000TL gelire sahip katılımcılar çalışma ortamından ve 7001TL ve üstü gelire sahip olanlar ise bilimsel çalışmalardan öğrendikleri söylenebilir.

Tablo 17. Cinsiyet Değişkeni İle Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilenir misiniz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Cinsiyet	Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilenir misiniz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
Erkek	75	99	23	197
	40,3%	51,3%	56,1%	46,9%
Kadın	111	94	18	223
	59,7%	48,7%	43,9%	53,1%
Toplam	186	193	41	420
	44,3%	46,0%	9,8%	100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=6,121^a$; $p<,047$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 17 incelendiğinde cinsiyet değişkeni ile medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilenir misiniz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır($p=0,047$). Kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha fazla medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilendikleri söylenebilir. Erkek katılımcıların kısmen etkilenenlerin yanında etkilenmeyen kesimin olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 18. Yaş Değişkeni İle Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilenir misiniz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Yaş Grubu	Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilenir misiniz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
18-25	46 24,7%	43 22,3%	5 12,2%	94 22,4%
26-33	25 13,4%	20 10,4%	9 22,0%	54 12,9%
34-41	63 33,9%	42 21,8%	7 17,1%	112 26,7%
42-49	37 19,9%	45 23,3%	11 26,8%	93 22,1%
50 ve üstü	15 8,1%	43 22,3%	9 22,0%	67 16,0%
Toplam	186 44,3%	193 46,0%	41 9,8%	420 100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=26,733^a$; $p<,001$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 18 incelendiğinde yaş değişkeni ile medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilenir misiniz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır($p=0,001$). Yaş gruplarına göre bakıldığında; 34-41 yaş grubunun diğer yaş gruplarına oranla daha fazla medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilendikleri söylenebilir. 42-49 yaş grubunda kısmen etkilenenler ve etkilenmeyenlerin olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 19. Eğitim Değişkeni İle Medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verir misiniz? Arasındaki İlişkiye Yönelik Ki Kare Analizi

Eğitim	Medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verir misiniz?			
	Evet	Kısmen	Hayır	Toplam
Ortaokul	8 3,8%	5 2,7%	4 18,2%	17 4,0%
Lise	25 11,8%	27 14,5%	0 0,0%	52 12,4%
Önlisans	32 15,1%	32 17,2%	3 13,6%	67 16,0%
Lisans	90 42,5%	82 44,1%	11 50,0%	183 43,6%
Yüksek lisans	27 12,7%	20 10,8%	3 13,6%	50 11,9%
Doktora	30 14,2%	20 10,8%	1 4,5%	51 12,1%
Toplam	212 50,5%	186 44,3%	22 5,2%	420 100,0%

Notlar= (i) n=420, (ii) Pearson $\chi^2=18,282^a$; $p<,050$, sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Tablo 19 incelendiğinde eğitim değişkeni ile medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verir misiniz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır($p=0,050$). Eğitim düzeylerine bakıldığında lisans eğitimlilerin diğer eğitim düzeylerine oranla daha fazla medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verdikleri söylenebilir. Aynı eğitim düzeyinde kısmen önem verenlerin yanında önemsemediğini belirten katılımcıların olduğu söylenebilir.

Tablo 20. Katılımcıların Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik T Testi

Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz?	Erkek (n=197)		Kadın (n=223)		Bağımlı İki Grup t Testi	
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	T	p
Geçmiş deneyimlerimi dikkate alırım	2,34	1,43	2,18	1,38	1,101	0,271
Gıda ambalajı üzerindeki etiket bilgilerine dikkat ederim	2,25	1,37	2,03	1,26	1,762	0,079
Reklamları yapılan ürünler beni etkiler	2,86	1,27	3,06	1,21	1,603	0,110
Ürünün kullanımının/hazırlanmasının kolay olması etkilidir.	2,42	1,15	2,90	1,24	4,071	0,000*
Aile ve arkadaşlardan alınan bilgileri dikkat ederim	2,61	1,26	2,61	1,26	2,110	0,035*

smartofjournal.com / editorsmartjournal@gmail.com / Open Access Refereed / E-Journal / Refereed / Indexed

Ambalaj malzemesine dikkat ederim	2,43	1,27	2,46	1,28	0,244	0,808
Fiyatına dikkat ederim	2,31	1,28	2,32	1,36	0,063	0,950
Markasını dikkat ederim	2,41	1,36	2,17	1,38	1,792	0,074
Katkı maddelerini incelerim	2,54	1,32	2,26	1,23	2,304	0,022*
Son kullanma tarihine dikkat ederim	2,16	1,52	1,93	1,49	1,525	0,128
Gıdanın içindekiler kısmını okurum	2,50	1,32	2,35	1,30	1,193	0,233
Raf ömrüne dikkat ederim	2,27	1,45	2,15	1,35	0,926	0,355
Kalorisine dikkat ederim	2,76	1,18	2,91	1,26	1,195	0,233
Kullanma talimatına dikkat ederim	2,48	1,25	2,21	1,24	2,226	0,027*
Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler?						
Yanlış bilgilendirir	3,05	1,21	2,94	1,00	1,012	0,312
Kaygıya düşürür	2,72	1,08	2,65	1,09	0,710	0,478
Bilgilendirir	2,53	1,14	2,48	1,02	0,507	0,613
Tartışmalara neden olur	2,65	1,07	2,57	1,02	0,747	0,456
Eğitir	2,61	1,13	2,63	1,01	0,215	0,830
Bilgi kirliliği yaratır	2,91	1,09	3,08	1,12	1,492	0,137
Gıda konusunda ikna eder	2,96	1,12	2,91	0,99	0,480	0,631
Uzman bilgileri verir	2,51	1,11	2,51	0,94	0,030	0,976
Yönlendirir	2,61	1,18	2,68	1,04	0,660	0,510
Gıda güvenliğinin önemi konusunda bilinçlendirir	2,72	1,12	2,59	1,08	1,244	0,214
Medyadaki sağlıklı beslenme ile ilgili programları kaçırmam	2,29	1,24	2,14	1,25	1,195	0,233
Medyada beslenme ile ilgili bir açıklama izlerken açıklamayı yapan kişinin kimliği önemlidir.	2,58	1,08	2,73	0,98	1,541	0,124
Televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilendirme daha etkileyicidir.	2,33	1,28	2,30	1,18	0,287	0,775
Bakanlığın medyada yayınladığı taklit ve tağşiş yapan markalarının isimlerine dikkat ederim.	2,79	1,05	3,07	1,00	2,792	0,005*

Tablo 20 incelendiğinde Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik T testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gıda maddeleri alırken nelere dikkat ettiklerine bakıldığında; erkek katılımcıların katkı maddelerini incelediği (A.O=2,54, t=2,304, p=0,022) ve kullanma talimatına dikkat ettiğini (A.O=2,48, t=2,226, p=0,027) söyleyebiliriz. Kadın ve erkek katılımcılar, aile ve arkadaşlardan alınan bilgilere dikkat ettiğini (A.O=2,61, t=2,110, P=0,035), kadın katılımcılar ise ürünün kullanımının/hazırlanmasının kolay olmasına dikkat ettiğini (A.O=2,90, t=4,071, p=0,000) söyleyebiliriz. Bu bağlamda kadın katılımcıların gıda maddeleri alırken kullanım ve hazırlama kolaylığına daha fazla önem attıkları söylenebilir. Kadın ve erkek katılımcıların aile ve arkadaş önerilerini dikkate aldıkları görülmektedir.

Tablo 20 incelendiğinde Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik T testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Kadın katılımcılar, bakanlığın medyada yayınladığı taklit ve tağşiş yapan markalarının isimlerine dikkat ettiklerini (A.O=3,07, t=2,792, p=0,005) söyleyebiliriz.

Tablo 21. Katılımcıların Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Testi

Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz?	Yaş											Anova	
	18-25 (n=94)		26-33 (n=54)		34-41 (n=112)		42-49 (n=93)		50 ve üstü (n=67)		F	p	
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.			
Geçmiş deneyimlerimi dikkate alırım	2,40	1,38	2,00	1,38	2,33	1,47	2,12	1,41	2,32	1,34	1,015	0,399	
Gıda ambalajı üzerindeki etiket bilgilerine dikkat ederim	2,31	1,28	2,05	1,29	2,17	1,37	1,87	1,39	2,25	1,19	1,603	0,173	
Reklamları yapılan ürünler beni etkiler	2,97	1,36	2,85	1,20	2,97	1,26	2,94	1,14	3,08	1,22	0,284	0,889	
Ürünün kullanımının/hazırlanmasının kolay olması etkilidir.	2,88	1,35	2,85	1,18	2,55	1,15	2,55	1,27	2,61	1,10	1,485	0,206	
Aile ve arkadaşlardan alınan bilgileri dikkat ederim	2,37	1,28	2,38	1,30	2,39	1,31	2,49	1,21	2,80	1,15	1,494	0,203	
Ambalaj malzemesine dikkat ederim	2,70	1,32	2,44	1,22	2,50	1,32	2,02	1,18	2,59	1,16	3,912	0,004*	
Fiyatına dikkat ederim	2,35	1,50	2,46	1,31	2,43	1,34	1,98	1,19	2,41	1,16	1,943	0,102	
Markasını dikkat ederim	2,27	1,43	2,20	1,39	2,30	1,47	2,25	1,36	2,35	1,13	0,108	0,980	
Katkı maddelerini incelerim	2,57	1,26	2,44	1,38	2,37	1,22	2,22	1,32	2,37	1,27	0,891	0,469	
Son kullanma tarihine dikkat ederim	2,25	1,61	1,79	1,41	2,13	1,57	1,83	1,42	2,07	1,42	1,359	0,248	
Gıdanın içindekiler kısmını okurum	2,61	1,35	2,07	1,21	2,63	1,32	2,22	1,24	2,37	1,35	2,774	0,027*	
Raf ömrüne dikkat ederim	2,45	1,39	2,00	1,37	2,26	1,37	1,98	1,37	2,25	1,47	1,693	0,151	
Kalorisine dikkat ederim	2,79	1,32	2,90	1,45	3,00	1,19	2,69	1,19	2,77	0,98	0,944	0,439	
Kullanma talimatına dikkat ederim	2,37	1,31	2,18	1,31	2,42	1,24	2,19	1,22	2,46	1,17	0,838	0,502	
Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler?													
Yanlış bilgilendirir	3,05	1,04	3,05	1,07	3,24	1,17	2,75	1,15	2,80	0,97	3,145	0,014*	
Kaygıya düşürür	2,71	1,23	2,90	1,13	2,74	1,08	2,38	0,97	2,79	0,91	2,592	0,036*	

Bilgilendirir	2,38	1,04	2,66	1,09	2,46	1,11	2,49	1,12	2,65	1,00	0,964	0,427
Tartışmalara neden olur	2,47	1,14	2,50	0,86	2,78	1,07	2,56	1,11	2,67	0,84	1,408	0,230
Eğitir	2,58	0,99	2,44	1,09	2,65	1,11	2,62	1,15	2,79	0,96	0,836	0,503
Bilgi kirliliği yaratır	3,11	1,16	3,22	1,12	3,08	1,00	2,76	1,24	2,86	0,93	2,303	0,058
Gıda konusunda ikna eder	2,93	1,03	3,05	,919	2,94	1,02	2,72	1,17	3,13	1,05	1,743	0,140
Uzman bilgileri verir	2,45	0,96	2,55	0,92	2,58	1,08	2,36	1,10	2,65	0,96	1,022	0,396
Yönlendirir	2,67	1,12	2,83	1,07	2,58	1,08	2,54	1,17	2,74	1,09	0,800	0,525
Gıda güvenliğinin önemi konusunda bilinçlendirir	2,70	1,11	2,85	1,01	2,78	1,14	2,32	1,13	2,67	0,95	3,045	0,017*
Medyadaki sağlıklı beslenme ile ilgili programları kaçırmmam	2,43	1,33	1,98	1,09	2,29	1,24	2,04	1,32	2,20	1,14	1,761	0,136
Medyada beslenme ile ilgili bir açıklama izlerken açıklamayı yapan kişinin kimliği önemlidir.	2,75	1,06	2,55	1,02	2,58	0,95	2,63	1,14	2,80	1,00	0,805	0,523
Televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilendirme daha etkileyicidir.	2,64	1,24	2,07	1,06	2,29	1,19	2,23	1,40	2,19	1,09	2,539	0,039*
Bakanlığın medyada yayınladığı taklit ve tağış yapan markalarının isimlerine dikkat ederim.	2,88	0,99	3,18	1,04	2,99	1,03	2,83	1,10	2,88	0,96	1,180	0,319

Tablo 21 incelendiğinde Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gıda maddeleri alırken nelere dikkat etiklerine bakıldığında; yaş gruplarına göre 18-25 yaş grubunun ambalaj malzemesine dikkat ettiğini (A.O=2,70, t=3,912, p=0,004), söylemek mümkündür. 34-41 yaş grubunun gıdanın içindekiler kısmına dikkat ettiği (A.O=2,63, t=2,774, p=0,027) söylenebilir.

Tablo 21 incelendiğinde Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Yaş gruplarına göre bakıldığında; 34-41 yaş grubu medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı yanlış bilgilendirdiği (A.O= 3,24, t=3,145, p=0,014) görüşünde olduğu söylenebilir. 26-33 yaş grubu medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı kaygıya düşürdüğü (A.O=2,90, t=2,592, p=0,036) görüşünde olduğu söylenebilir. 18-25 yaş grubu medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı gıda güvenliğinin önemi konusunda bilinçlendirdiği (A.O=2,70, t=3,045, p=0,017) ve televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilendirme daha etkileyici olduğu (A.O=2,64, t=2,539, p=0,039) görüşünde olduğunu söylenebilir.

Tablo 22. Katılımcıların Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Eğitim Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Testi

Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz?	Eğitim												Anova	
	Ortaokul (n=17)		Lise(n=52)		Önlisans (n=67)		Lisans (n=183)		Yüksek lisans (n=50)		Doktora (n=51)		F	p
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
Geçmiş deneyimlerimi dikkate alırım	2,11	1,45	2,34	1,38	2,22	1,30	2,33	1,48	2,24	1,36	2,00	1,34	0,543	0,744
Gıda ambalajı üzerindeki etiket bilgilerine dikkat ederim	1,64	0,93	2,09	1,37	2,22	1,39	2,18	1,28	2,20	1,48	2,01	1,27	0,673	0,644
Reklamları yapılan ürünler beni etkiler	3,23	1,56	3,01	1,27	2,73	1,38	2,96	1,13	3,34	1,33	2,80	1,13	1,743	0,124
Ürünün kullanımının/hazırlanmasının kolay olması etkilidir.	2,23	1,20	2,36	1,45	2,53	1,10	2,85	1,22	2,72	1,27	2,64	1,01	2,074	0,068
Aile ve arkadaşlardan alınan bilgileri dikkat ederim	2,88	1,61	2,32	1,33	2,49	1,30	2,48	1,19	2,64	1,33	2,27	1,16	0,926	0,464
Ambalaj malzemesine dikkat ederim	2,05	1,29	2,32	1,33	2,28	1,35	2,50	1,19	2,82	1,45	2,33	1,12	1,660	0,143
Fiyatına dikkat ederim	2,41	1,41	2,23	1,43	2,10	1,40	2,38	1,27	2,64	1,42	2,11	1,12	1,323	0,253
Markasını dikkat ederim	2,05	1,14	2,46	1,47	2,35	1,42	2,26	1,34	2,34	1,54	2,07	1,24	0,548	0,740
Katkı maddelerini incelerim	2,11	1,45	2,19	1,35	2,58	1,32	2,44	1,20	2,32	1,39	2,35	1,29	0,794	0,554
Son kullanma tarihine dikkat ederim	1,70	1,21	2,13	1,57	1,80	1,40	2,13	1,50	2,16	1,73	1,92	1,49	0,799	0,551
Gıdanın içindekiler kısmını okurum	2,11	1,16	2,30	1,46	2,43	1,22	2,49	1,26	2,46	1,60	2,35	1,21	0,414	0,839
Raf ömrüne dikkat ederim	2,00	1,22	2,19	1,48	2,20	1,41	2,31	1,37	2,22	1,58	1,94	1,25	0,645	0,665
Kalorisine dikkat ederim	2,11	1,26	2,61	1,19	2,70	1,24	2,93	1,24	2,98	1,31	3,03	1,01	2,332	0,042*
Kullanma talimatına dikkat ederim	2,23	1,43	2,53	1,37	2,13	1,09	2,41	1,28	2,14	1,27	2,35	1,09	1,034	0,397
Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler?														
Yanlış bilgilendirir	2,35	1,32	2,96	1,20	2,83	1,26	3,05	0,98	3,00	1,10	3,25	1,09	2,120	0,062
Kaygıya düşürür	2,05	0,96	2,42	1,19	2,64	1,08	2,78	1,05	2,90	1,12	2,64	1,01	2,516	0,029*
Bilgilendirir	2,11	1,11	2,42	1,27	2,88	1,28	2,42	0,88	2,64	1,24	2,41	0,98	2,569	0,026*

Tartışmalara neden olur	2,47	1,37	2,51	1,33	2,64	1,08	2,63	0,97	2,58	0,83	2,66	1,01	0,215	0,956
Eğitir	2,47	1,41	2,44	1,16	2,97	1,12	2,48	0,90	2,74	1,19	2,80	1,09	2,841	0,015*
Bilgi kirliliği yaratır	2,35	1,22	3,09	1,28	2,98	1,17	3,06	0,99	3,12	1,09	2,84	1,17	1,670	0,141
Gıda konusunda ikna eder	2,23	1,03	2,84	1,21	3,31	1,04	2,91	0,94	2,88	1,15	2,90	1,06	3,421	0,005*
Uzman bilgileri verir	2,17	1,13	2,65	1,16	2,74	1,15	2,51	0,93	2,38	0,87	2,29	1,06	1,909	0,092
Yönlendirir	1,94	1,02	2,71	1,16	2,98	1,30	2,60	1,01	2,84	1,13	2,37	0,99	3,722	0,003*
Gıda güvenliğinin önemi konusunda bilinçlendirir	2,00	1,32	2,80	1,31	2,79	1,21	2,63	1,04	2,66	0,93	2,58	0,94	1,663	0,142
Medyadaki sağlıklı beslenme ile ilgili programları kaçırmam	2,17	1,38	2,19	1,35	2,38	1,27	2,22	1,27	2,04	1,14	2,17	1,14	0,465	0,803
Medyada beslenme ile ilgili bir açıklama izlerken açıklamayı yapan kişinin kimliği önemlidir.	2,41	1,41	2,44	1,03	2,68	1,10	2,73	0,97	2,50	1,03	2,86	1,00	1,498	0,189
Televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilendirme daha etkileyicidir.	2,17	1,18	2,07	1,11	2,59	1,27	2,47	1,23	1,96	1,15	2,01	1,22	3,251	0,007*
Bakanlığın medyada yayınladığı taklit ve taşış yapan markalarının isimlerine dikkat ederim.	2,70	1,26	2,90	1,14	3,05	1,04	2,97	0,88	3,10	1,19	2,62	1,11	1,587	0,162

Tablo 22 incelendiğinde Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Eğitim Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Eğitim düzeylerine göre Doktora eğitim düzeyli katılımcılar gıda maddeleri alırken nelere dikkat etiklerine bakıldığında; kalorisine dikkat ettiklerini (A.O=3,03, t=2,332, p=0,042) söylenebilir.

Tablo 22 incelendiğinde Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Eğitim Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Eğitim düzeylerine göre bakıldığında; yüksek lisans eğitilmiş katılımcılar medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı kaygıya düşürdüğü (A.O=2,90, t=2,516, p=0,029) görüşünde olduğu söylenebilir. Önlisans eğitilmiş katılımcılar medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı bilgilendirdiği (A.O=2,88, t=2,569, p=0,026), eğittiği (A.O=2,97, t=2,841, p=0,015), yönlendirdiği (A.O=2,98, t=3,722, p=0,003) ve televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilendirme daha etkileyici (A.O=2,59, t=3,251, p=0,007) olduğu söylenebilir.

Tablo 23. Katılımcıların Gıda Maddeleri Alırken Nelere Dikkat Edersiniz? İle Gelir Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova Testi

Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz?	Gelir										Anova	
	1000 ve altı (n=72)		1001-3000TL (n=69)		3001-5000TL (n=77)		5001-7000TL (n=78)		7001TL ve üstü (n=124)		F	p
	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.	Ort.	Ss.		
Geçmiş deneyimlerimi dikkate alırım	2,45	1,49	2,21	1,39	2,41	1,41	2,14	1,40	2,14	1,37	0,951	0,435
Gıda ambalajı üzerindeki etiket bilgilerine dikkat ederim	2,37	1,38	1,95	1,22	2,25	1,39	2,02	1,29	2,09	1,29	1,238	0,294
Reklamları yapılan ürünler beni etkiler	3,05	1,30	2,89	1,42	3,05	1,14	2,87	1,16	2,97	1,21	0,345	0,848
Ürünün kullanımının/hazırlanmasının kolay olması etkilidir.	2,76	1,33	2,78	1,33	2,59	1,32	2,70	1,16	2,59	1,08	0,439	0,781
Aile ve arkadaşlardan alınan bilgileri dikkat ederim	2,50	1,35	2,65	1,43	2,36	1,09	2,32	1,16	2,53	1,27	0,847	0,496
Ambalaj malzemesine dikkat ederim	2,81	1,31	2,31	1,33	2,51	1,30	2,30	1,29	2,34	1,16	2,220	0,066
Fiyatına dikkat ederim	2,44	1,58	2,20	1,42	2,41	1,26	2,34	1,33	2,23	1,14	0,529	0,715
Markasını dikkat ederim	2,52	1,51	2,26	1,45	2,28	1,41	2,26	1,34	2,16	1,24	0,815	0,516
Katkı maddelerini incelerim	2,47	1,22	2,43	1,39	2,51	1,30	2,29	1,19	2,31	1,30	0,499	0,736
Son kullanma tarihine dikkat ederim	2,37	1,65	1,97	1,52	2,18	1,62	1,84	1,36	1,92	1,42	1,588	0,177
Gıdanın içindekiler kısmını okurum	2,61	1,38	2,30	1,24	2,59	1,38	2,24	1,23	2,39	1,30	1,226	0,299
Raf ömrüne dikkat ederim	2,41	1,46	2,10	1,29	2,55	1,50	1,97	1,29	2,08	1,37	2,512	0,041
Kalorisine dikkat ederim	2,86	1,40	2,69	1,27	3,02	1,25	2,66	1,11	2,91	1,14	1,173	0,322
Kullanma talimatına dikkat ederim	2,44	1,32	2,33	1,32	2,42	1,29	2,17	1,21	2,32	1,17	0,545	0,703
Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler?												
Yanlış bilgilendirir	2,87	1,11	3,17	1,09	2,58	1,01	2,96	1,06	3,25	1,12	5,154	0,000
Kaygıya düşürür	2,68	1,26	2,71	1,13	2,53	1,02	2,71	0,92	2,75	1,09	0,513	0,726
Bilgilendirir	2,37	1,02	2,59	1,20	2,72	1,19	2,41	0,97	2,46	1,03	1,372	0,243
Tartışmalara neden olur	2,55	1,19	2,57	1,11	2,49	0,94	2,57	0,94	2,76	1,02	1,013	0,401
Eğitir	2,43	1,05	2,68	1,13	2,76	1,06	2,58	0,93	2,64	1,12	1,008	0,403
Bilgi kirliliği yaratır	3,06	1,24	3,20	1,14	2,83	1,01	3,12	1,06	2,88	1,08	1,676	0,155
Gıda konusunda ikna eder	2,94	1,00	2,94	1,12	3,07	1,04	2,69	0,93	3,00	1,11	1,505	0,200
Uzman bilgileri verir	2,50	0,99	2,56	1,09	2,67	1,01	2,46	0,98	2,42	1,03	0,793	0,530
Yönlendirir	2,65	1,07	2,68	1,24	2,88	1,14	2,51	1,02	2,58	1,08	1,277	0,278

Gıda güvenliğinin önemi konusunda bilinçlendirir	2,70	1,16	2,71	1,24	2,75	1,16	2,50	1,01	2,62	0,99	0,639	0,635
Medyadaki sağlıklı beslenme ile ilgili programları kaçırmam	2,55	1,37	2,08	1,29	2,22	1,18	2,02	1,29	2,20	1,14	1,970	0,098
Medyada beslenme ile ilgili bir açıklama izlerken açıklamayı yapan kişinin kimliği önemlidir.	2,68	1,09	2,71	0,98	2,57	1,10	2,78	0,96	2,62	1,04	0,494	0,740
Televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilenme daha etkileyicidir.	2,55	1,16	2,43	1,32	2,38	1,22	2,10	1,15	2,20	1,25	1,773	0,133
Bakanlığın medyada yayınladığı taklit ve tağşiş yapan markalarının isimlerine dikkat ederim.	2,80	1,04	3,05	0,95	3,16	1,12	2,79	0,93	2,90	1,05	1,913	0,107

Tablo 23 incelendiğinde Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Gelir Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gelir düzeylerine göre gıda maddeleri alırken nelere dikkat etiklerine bakıldığında; 3001-5000TL gelir düzeyindeki katılımcılar raf ömrüne dikkat ettiklerini (A.O=2,55, t=2,512, p=0,041) söylenebilir.

Tablo 23 incelendiğinde Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Gelir Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gelir düzeylerine göre bakıldığında; 7001TL ve üstü gelir düzeyindeki katılımcılar medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı yanlış bilgilendirdiği (A.O=3,25, t=5,154, p=0,000) görüşünde olduğu söylenebilir

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Günümüzde küresel bir boyut kazanan medya, insanların hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Medyadan hedef kitleye mesaj bombardımanı yapılmaktadır. Özellikle gıda ve gıda ürünleri alanında yoğun bir mesaj akışı vardır. Bu süreçte gıda güvenliğini daha da önemli kılmaktadır. Medya aracılığıyla bireyler her türlü bilgiye hızlı ve kolay ulaşmaktadır. Bu bağlamda bireylerin gıda tüketimi ve gıda güvenliği bilinci açısından büyük kitlelere ulaşmadaki gücü yadsınmaz bir gerçektir. Bu minvalden hareketle bireylerin gıda güvenliği bilinci oluşmasında etkileri ortaya konmaya çalışılmıştır. Karaman ili merkezinde yaşayan katılımcıların gıda ürünleri alırken dikkat ettiği unsurlar ve gıda güvenliği bilincinin oluşmasında medya etkisi durumlarını ortaya koymak adına yapılan bu çalışmada ortaya çıkan bulgular şöyledir:

- ✓ Katılımcıların gıda güvenliğini kavramını bildikleri,
- ✓ Medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu görüşünde,
- ✓ Katılımcılar, gıda güvenliği bilgisini uzmanlardan, medyadan ve sosyal medyadan öğrendiklerini,
- ✓ Katılımcılar, medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilendiğini,
- ✓ Katılımcılar, medyanın gıda güvenliği açısından etkili olduğu görüşünde,
- ✓ Katılımcılar, medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verdikleri,
- ✓ Yaş, eğitim gelir değişkenleri ile Gıda güvenliği nedir? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır. 34-41 yaş grubu ise gıda güvenliğini bilmediğini, 18-25 yaş grubunun gıda güvenliğini kısmen bildiği ve 42-49 yaş grubu gıda güvenliğini bildiği söylenebilir.
- ✓ Eğitim gruplarına göre lisans eğitimlilerin gıda güvenliği kavramını bildiği,
- ✓ 7001TL ve üstü gelire sahip katılımcılar gıda güvenliğini bildikleri,
- ✓ Yaş, eğitim, gelir değişkenleri ile Medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyor musunuz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır. 18-25 ve 42-49 yaş grubu medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu kanaatindedir
- ✓ Lisans eğitimi katılımcıların medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu görüşünde
- ✓ 7001TL ve üstü gelir düzeyine sahip katılımcıların medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşmasında etkili olduğu kanaatindedir,

- ✓ Yaş, eğitim, gelir değişkenleri ile Gıda güvenliği bilgisini nereden öğrendiniz? arasındaki ilişkiye yönelik ki kare analizi sonucunda istatistiksel bakımdan anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır. 18-25 yaş grubu katılımcıların gıda güvenliği bilgisini aileden, 26-33 yaş grubu sosyal medyadan, 34-41 yaş grubu okuldan, 42-49 yaş grubu çalışma ortamından ve 50 yaş ve üstü yaş grubu ise uzmanlardan öğrendikleri söylenebilir.
- ✓ Eğitim grupları incelendiğinde; ortaokul eğitim düzeyindeki katılımcıların gıda güvenliği bilgisini çalışma ortamından, lise eğitim düzeyinde olanlar medyadan, önlisans eğitimliler okuldan, lisans eğitimliler arkadaş ve arkadaş gruplarından, yüksek lisans eğitimliler uzmanlardan ve doktora eğitimliler ise bilimsel çalışmalardan öğrendiklerini söylemek mümkündür.
- ✓ 1000TL ve altı gelire sahip katılımcılar gıda güvenliği bilgisini aileden, 1001-3000TL gelire sahip olanlar medyadan, 3001-5000TL gelire sahip olanlar sosyal medyadan, 5001-7000TL gelire sahip katılımcılar çalışma ortamından ve 7001TL ve üstü gelire sahip olanlar ise bilimsel çalışmalardan öğrendikleri söylenebilir.
- ✓ Kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla daha fazla medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilendikleri söylenebilir
- ✓ Yaş gruplarına göre bakıldığında; 34-41 yaş grubunun diğer yaş gruplarına oranla daha fazla medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerden etkilendikleri söylenebilir
- ✓ Lisans eğitimlilerin diğer eğitim düzeylerine oranla daha fazla medyada yer alan gıda ile ilgili haberlere önem verdikleri söylenebilir.
- ✓ Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik T testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gıda maddeleri alırken nelere dikkat etiklerine bakıldığında; erkek katılımcıların katkı maddelerini incelediği ve kullanma talimatına dikkat ettiğini, kadın katılımcılar ise ürünün kullanımının/hazırlanmasının kolay olmasına dikkat ettiğini söylenebilir. Erkek ve kadın katılımcıların aile ve arkadaşlardan alınan bilgilere dikkat ettiğini söylenebilir.
- ✓ Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik T testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Kadın katılımcılar, bakanlığın medyada yayınladığı taklit ve tağşiş yapan markalarının isimlerine dikkat ettiklerini söyleyebiliriz.
- ✓ Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gıda maddeleri alırken nelere dikkat etiklerine bakıldığında; yaş gruplarına göre 18-25 yaş grubunun ambalaj malzemesine dikkat ederken, 34-41 yaş grubu ise gıdanın içindekiler kısmına dikkat ettiği söylenebilir.
- ✓ Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Yaş Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Yaş gruplarına göre bakıldığında; 34-41 yaş grubu medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı yanlış bilgilendirdiği görüşünde, 26-33 yaş grubu ise halkı kaygıya düşürdüğü görüşünde olduğu söylenebilir. 18-25 yaş grubu medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı gıda güvenliğinin önemi konusunda bilinçlendirdiği ve televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilendirmede daha etkileyici olduğu görüşünde olduğunu söylenebilir
- ✓ Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Eğitim Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Eğitim düzeylerine göre Doktora eğitim düzeyli katılımcılar gıda maddeleri alırken kalorisine dikkat ettikleri söylenebilir.
- ✓ Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Eğitim Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Eğitim düzeylerine göre yüksek lisans eğitimi katılımcılar medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı kaygıya düşürdüğü görüşünde, Önlisans eğitimi katılımcılar halkı bilgilendirdiği, eğittiği, yönlendirdiği ve televizyon veya internette gıda ve gıda güvenliği ilgili bilgilenme daha etkileyici olduğu söylenebilir.
- ✓ Gıda maddeleri alırken nelere dikkat edersiniz? ile Gelir Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gelir düzeylerine göre gıda maddeleri alırken 3001-5000TL gelir düzeyindeki katılımcılar raf ömrüne dikkat ettiklerini söylenebilir.

- ✓ Medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberler halkı nasıl etkiler? ile Gelir Değişkeni Arasındaki İlişkiye Yönelik Anova testinde istatistikî olarak anlamlı bir ilişki oluşmaktadır. Gelir düzeylerine göre bakıldığında; 7001TL ve üstü gelir düzeyindeki katılımcılar medyada yer alan gıda güvenliği ile ilgili haberlerin halkı yanlış bilgilendirdiği görüşünde olduğu söylenebilir. Bu bağlamda medyanın bireylerin gıda tüketiminde ve gıda güvenliği açısından bilgilendirdiği, yönlendirdiği, eğitici, bilinçlendirdiği ve etkileyici yönlerinin yanında bireyleri yanlış bilgilendirdiği, kaygıya düşürdüğü görüşüne önem atfettiği söylenebilir. İnternet, sosyal medya ve televizyonun gıda güvenliği bilinci oluşumunda etkileyici olduğu söylenebilir. Medyada bakanlığın tecrit ettiği marka ve kurumları duyurması bireylerin gıda güvenliği açısından şeffaf bir ortam yarattığı söylenebilir. Bu bağlamda medyanın gıda güvenliği bilincinin oluşması açısından etkili olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Altunışık, R., Coşkun, R., & Yıldırım, E. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı, (4. baskı), Sakarya: Sakarya.
- Aytekin, N. D. (2015). A.B. Gıda Güvenilirliğinde Risk İletişimi, Kamuoyunun Bilgilendirilmesi ve Türkiye'nin Durumu. AB Uzmanlık Lisans Tezi, T.C. Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı, Ankara.
- Baş, T., (2008). Anket. Araştırma Yöntemleri Dizisi: 2, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara.
- Baysal, A.; Aksoy, M.; Besler HT.; Bozkurt, N.; Keçecioğlu, S.; Mercanlıgil, S. M.; Merdol, T. K.; Pekcan, G.; ve Yıldız, E. (2011). Diyet El Kitabı, 6. Baskı, Ankara: Hatiboğlu Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, (11. baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Caswell, JA.; Noelke, CM & Mojduzka, EM. (2002). Unifying Two Frameworks for Analyzing Quality and Quality Assurance for Food Products (B. Krissoff, M. Bohman ve J.A. Caswell Editör). Global Food Trade and Consumer Demand for Quality, Kluwer Academic/Plenum Publishers, New York, 43-61.
- Çetin, S. A. & Şahin, B. (2017). Gıda Güvenliğinde Risk Faktörleri ve Hijyenin Önemi, Journal of Tourism and Gastronomy Studies 5/Special issue2.310-321.
- Dayılar, Ö.D. (2018). Gıda Güvenliği Kavramı Bilinç Düzeyinin Belirlenmesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Dilber, A. & Dilber, F. (2020). Koronavirüs (COVID-19) Salgınının Bireylerin Beslenme Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisi: Karaman İli Örneği, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8 (3), 2144-2162.
- DPT, (2003). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması. Devlet Planlama Teşkilatı. DPT 2671.
- Eken, T. K. B. (2018). Yetişkin Bireylerde Beslenme Alışkanlıkları, Fiziksel Aktivite ve Uyku Kalitesinin Kan Lipid Profili Üzerine Etkisi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, K.K.T.C. Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.
- Gözener, B.; Büyükbay, E.O.; & Sayılı, M. (2009). "Gıda Güvenliği Konusunda Öğrencilerin Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi". Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 26(2):45.
- Gözener, B., Sayılı, M. (2013). Tüketicilerin açık süt ve süt ürünleri tüketim tercihlerinin incelenmesi: Tokat-Turhal ilçesi örneği. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 1, 160-175.
- Halkman, A. K. (2015). Gıda Konusunda Yanlış Yönlendirmeler. Gazi Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği, Akademik Bülten, Ss. 16-20.
- Hasipek, S. & Sürücüoğlu, M. S. (1994). Çalışan Kadınların Beslenme Alışkanlıkları Ve Beslenme Bilgi Düzeyleri Üzerinde Bir Araştırma. Aile Kurultayı 'Değişim Sürecinde Aile; Toplumsal Kalkınma Ve Demokratik Değerler' (16-18 Kasım), Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başbakanlığı:1.
- Işkın, M. & Sarıışık, M. (2017). Öğrencilerin Besin Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma, Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.: 1(1), 33-42.
- Kocadaş, B. (2006). Kültür ve Medya International Journal Of Human Sciences, 1(1).
- Koç, G. & Uzman, A. (2015). Gıda Güvencesi ve Gıda Güvenliği: Kavramsal Çerçeve, Gelişmeler ve Türkiye. Tarım Ekonomisi Dergisi, 21(1 ve 2), 39-48.

Madenci, A.B.; Türker, S.; Bayramoğlu, Z. & Eyiz, V. (2019). Tüketicilerin Gıda Güvenliğine Yönelik Tutum ve Algılarını Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler: Konya İli Örneği. *Helal ve Etik Araşt. Derg. / J. Halal & Ethical Res.* 1 (1): 48-59.

Newkirk, R. W., Bender, J. B., & Hedberg, C. W. (2012). The Potential Capability Of Social Media As a Component Of Food Safety and Food Terrorism Surveillance Systems, *Food borne Pathogens and Disease*, 9(2), Ss. 120-124.

Onurlubaş, E. ve Gürler, A.Z.(2016).“Gıda Güvenliği Konusunda Tüketicilerin Bilinç Düzeyini Etkileyen Faktörler”. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33(1):133.

Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*, Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Sağlam, K. & Gümüş, T. (2019). Yazılı, Görsel ve Sosyal Medyada Gıda İle İlgili Bilgi Kirliliğinin Halkın Gıda Tercihine Etkileri. *Gıda* 44 (1): 153-162

Sanchez M, Sanjuan AI, Akl G. (2001). The İnfluence of Experi- Ence in Consumption and Personal Attitudes on the Purchase of Lamb and Beef. 71st EAAE Seminar, Zaragoza-Spain.

Sungur, H. (2014). *Gıda Sektörünün Baş Edemediği Sorun: Bilgi Kirliliği*. Ankara.

Taşdan, K.; Albayrak, M.; Gürer, B.; Özer, O. O.; Albayrak, K., ve Güldal, H.T. (2014). Geleneksel Gıdalarda Tüketicilerin Gıda Güvenliği Algısı: Ankara İli Örneği. 2. Uluslararası Davraz 29-31.Mayıs 2014,Isparta.

Tezgüler S. (2016). Sosyal Medya Nedir?Http://Sosyalmedyakulubu.Com.Tr/Sosyalmedya/Sosyal-Medya-Nedir.Html

Toktaş, E.Ç. (2019). Bireylerde Gıda Güvenliği Algısını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Akdeniz Üniversitesi. Antalya.

Topuzoğlu, A.; Hıdıroğlu, S.; Ay, P.; Önsüz, F. ve İkişık, H. (2007). Tüketicilerin Gıda Ürünleri İle İlgili Bilgi Düzeyleri Ve Sağlık Risklerine Karşı Tutumları, *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 6(4), 253-258.

TUBER (2015). *Türkiye Beslenme Rehberi*, Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı, Yayın No: 1031.

www. karaman.gov.tr, 2019

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yücel, B. (2015). Sağlık Çalışanlarının Beslenme Alışkanlıkları Ve Beslenme Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.